

POSTANOWIENIE

14 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

na posiedzeniu niejawnym 14 lipca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku P.S.

z udziałem J.C.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej P.S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 20 listopada 2025 r., XV Ca 2077/24,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od P.S. na rzecz J.C. kwotę 2 700 zł (dwóch tysięcy siedmiuset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia P.S. do dnia zapłaty.

(K.W.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 listopada 2025 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu, w sprawie z wniosku P.S. przy udziale J.C. o podział majątku wspólnego, na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w Wągrowcu z 20 czerwca 2024 r., oddalił apelację.

Postanowienie zostało zaskarżone przez wnioskodawcę. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca wskazał, że w

sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych.

Uczestniczka złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Konieczna selekcja skarg pod kątem realizacji tego celu odbywa się w drodze badania zasadności wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki pozytywnej weryfikacji tego wniosku określa art. 398⁹ § 1 k.p.c. Są nimi: (1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; (2) istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) nieważność postępowania lub (4) oczywista zasadność skargi. Dokonując tej weryfikacji, Sąd Najwyższy bada jedynie to, czy w sprawie zaistniała przynajmniej jedna z przesłanek uzasadniających wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy

i nierozstrzygnięte dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia twierdzenia, że występuje ono w danej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, 26 września 2005 r., II PK 98/05, 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Natomiast skuteczne powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych, jako na przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania na mocy art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika rzeczywiście z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08).

W skardze kasacyjnej przedstawiono jeden problem prawny, jako spełniający łącznie wymagania wynikające z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.c. Skarżący wskazał na potrzebę wyjaśnienia czy w świetle art. 43 § 2 i 3 k.r.o. rażąco nieproporcjonalny wkład jednego z małżonków w powstanie majątku wspólnego, w zasadzie wyczerpujący majątek byłych małżonków, przy jednoczesnym braku porównywalnego wkładu drugiego małżonka w postaci nakładu osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego, może stanowić samodzielną podstawę do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, czy też ustalenie nierównych udziałów wymaga zawsze kumulatywnego spełnienia dodatkowych przesłanek natury etycznej (np. rażąco naganne postępowania majątkowego małżonka).

Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełnia wymagań z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.c. Nie łączy się ono bowiem z oceną prawną dokonaną przez Sąd w sprawie. W orzecnictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, o którym stanowi art. 43 § 2 k.r.o., jest dopuszczalne w razie łącznego wystąpienia dwóch przesłanek: przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu oraz istnienia ważnych powodów, które uzasadniają ustalenie nierównych udziałów. Przez przyczynienie się do powstania majątku wspólnego rozumie się całokształt starań każdego z małżonków o założoną przez nich rodzinę i zaspakajanie jej potrzeb, czyli nie tylko wysokość zarobków czy innych dochodów osiąganych przez każdego z nich, lecz także, jaki użytek czynią oni z tych dochodów, czy gospodarują nimi należycie i nie trwonią ich. O stopniu przyczyniania się każdego z małżonków świadczą nie tylko osiągnięcia czysto ekonomiczne. Przez ważne powody rozumie się takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiają się przyznaniu jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania której ten małżonek się nie przyczynił (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 marca 2026 r., I CSK 535/25). Sąd II instancji dokonał prawidłowej oceny przyjmując, że nie można pomijać osobistego zaangażowania uczestniczki w organizowanie życia domowego, zwłaszcza że wprost mówi o tym art. 43 § 3 k.r.o. Nie sposób też abstrahować od tego, że uczestniczka ma tylko wykształcenie podstawowe, a jedynie przyuczyła się do zawodu sprzedawcy, a zatem nie można jej czynić zarzutu, że świadomie i z premedytacją nie czyniła starań o zdobycie większych środków finansowych, zwłaszcza że w zasadzie cały ciężar prac domowych spoczywał na niej, co w sprawie jest niesporne. Sąd wyraźnie zaznaczył, że taki był podział ról w małżeństwie - wnioskodawca zarabiał, a uczestniczka wychowywała dzieci i prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, zdobywając dochody w miarę swoich możliwości. Niewątpliwie zatem ocena dokonana przez Sąd II instancji odpowiada wykładni art. 43 k.r.o. przyjętej w orzecnictwie Sądu Najwyższego.

Jednocześnie skarżący, poza ogólnikowym stwierdzeniem, jakoby w praktyce orzecniczej sądów powszechnych widoczne były rozbieżności co do tego, czy „ważne powody” w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o. mogą wynikać wyłącznie z

rażąco nierównego przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego, podobnie jak i zapewnienia skarżącego o braku jednolitej wykładni tego przepisu, nie zostały poparte żadnymi przykładami rozbieżności w orzecznictwie.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 pkt 8, w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r., poz. 118).

(K.W.)

[SOP]